

Spinální morfin up-to-date

Buršík D.^{1,2}, Romanová T.^{1,5}, Vodička V.^{1,2}, Jor O.^{1,3}, Máca J.^{1,3,4}

¹Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny, Fakultní nemocnice Ostrava

²Lékařská fakulta, Masarykova univerzita, Brno

³Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny, Lékařská fakulta, Ostravská univerzita, Ostrava

⁴Ústav fyziologie a patofyziologie, Lékařská fakulta, Ostravská univerzita, Ostrava

⁵Katedra chirurgických oborů, Lékařská fakulta, Ostravská univerzita, Ostrava

Spinální (intratékální) aplikace opioidů se stala během posledních desetiletí ověřenou metodou analgezie pro perioperační období. V praxi však stále naráží na obavy z možných komplikací, nutnost zvýšené pooperační monitorace a nedostupnost vhodného komerčního preparátu na tuzemském trhu. S pokračujícím výzkumem v této oblasti se vyvíjí patofyziologický výklad nežádoucích účinků a jejich možná prevence. Stejně tak se vyvíjí i uplatnění spinálních opioidů v klinické praxi. Při vhodném použití se jedná o bezpečnou metodu, která může zlepšit pooperační průběh celého spektra operačních výkonů napříč věkovými skupinami. Zdravotnická zařízení, disponující individuálně připravovaným morfinem pro intratékální aplikaci, se tak při jeho použití mohou těšit nejen benefitům vyplývajícím z kvalitní analgezie pacientů, ale i minimalizaci periferních nežádoucích účinků opioidů. Cílem textu je poukázat na nové poznatky o způsobu použití spinálního morfinu. Zaměřuje se i na preventabilitu nežádoucích účinků a specifika použití u seniorské populace.

Klíčová slova: opioidy, intratékální morfin, multimodální analgezie, anestezie seniorů.

Spinal morphine up-to-date

Over many decades, spinal (intrathecal) opioid administration has become a proven method of analgesia for the perioperative period. However, in clinical practice, it is confronted with concerns about potential complications, the need for increased postoperative monitoring, and the unavailability of a relevant commercial product on the Czech market. Pathophysiological interpretation of adverse effects and their potential prevention is evolving as research continues. The implementation of spinal opioids in clinical practice is likewise changing. When used appropriately, it is a safe method to improve the postoperative course of the full spectrum of surgical procedures across age groups. Thus, healthcare facilities with individually prepared morphine for intrathecal administration can enjoy the benefits of not only quality patient analgesia but also the minimization of peripheral adverse effects of opioids. This article aims to highlight new findings on the use of spinal morphine. It also focuses on the preventability of its adverse effects and the specifics of its use in the elderly population.

Key words: opioids, intrathecal morphine, multimodal analgesia, anaesthesia in the elderly.

Úvod

Intratékální opioidy jsou součástí anesteziologických technik již od sedmdesátých let. Oblibu si získaly zejména díky rychlé a relativně jednoduché aplikaci, nízkému procentu selhání metody, cost-effective, absenci další péče a požadavků na vybavení (na rozdíl od epidurálních katétrů a pump pro kontinuální aplikaci) a rovněž díky všem výhodám plynoucím z dobré analgetizace, jako je lepší hojení ran, časná mobilizace, nižší incidence deliria aj.

Spinální morfin v klinické praxi

Jako první byl pro spinální aplikaci použit morfin, prototyp silného opioidu. Přes následné zkoumání jiných látek a aditiv, které vedly k různě vyjádřeným žádoucím i nežádoucím účinkům, se pro většinu situací morfin stále jeví jako ten nejvhodnější, a to zejména díky prodlouženému působení při své hydrofilitě. Současně ale představuje největší riziko na dávce závislého pozdního dechového útlumu. Původní práce popisovaly aplikaci jednotek až nižších desítek gramů,

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA:

MUDr. Denis Buršík, bursikdenis@gmail.com

Článek přijat redakcí: 15. 5. 2024; Článek přijat k tisku: 16. 7. 2024

Cit. zkr: Anest intenziv Med. 2024;35(3):155-161